

Norges Døveforbund
Grensen 9
0159 Oslo
post@doveforbundet.no

Helse- og omsorgsdepartementet
Teatergata 9
0030 Oslo

Oslo den 23. oktober 2017

Svakt sykehjemstilbud for døve/hørselshemmede seniorer i Norge

Daglig får vi henvendelser om at døve/hørselshemmede seniorer er ensomme på sykehjem. Deres hovedspråk er tegnspråk, men de får ikke kommunisere på det språket. De tegnspråklige tilbudene som finnes i landet er ofte tilfeldig og lite organisert. For en døv/hørselshemmede senior så er det å bli plassert i et ordinært sykehjem det samme som om en hørende senior er den eneste norske personen på et kinesisk sykehjem, og ikke forstår noe av det som blir sagt rundt deg. Det fører til en raskt svekkende helse – både fysisk og psykisk. Det finnes noen tegnspråklige sykehjem omkring i Norge, men døve og hørselshemmede får ikke garantert plass der. Hjemmetjenester på tegnspråk er også fraværende.

Norges Døveforbund har flere ganger sendt brev og landsmøteresolusjoner til departementet om retten til å velge sykehjem i et tegnspråklig miljø, samt å styrke hjemmetjenester på tegnspråk. Det er derfor skuffende at departementet ikke følger det opp. Vi minner på at forvaltningsloven §11 og §17 sier at kommunen har opplysning-, veilednings- og informasjonsplikt. Tillegg gir pasient- og brukerrettighetsloven §3-2 regler om pasientens eller brukerens rett til informasjon. Den eneste måten å gjøre det på for døve og hørselshemmede pasienter er å tilby informasjon på tegnspråk.

Vi viser til side 24 i stortingsmelding nr 35 (2007-2008) «Mål og mening» om språkbruksmålet i språkpolitikken «Alle skal ha rett til språk, å få utvikla og tileigna seg det norske språket, bokmål og nynorsk, å få utvikla og bruka sitt eige morsmål eller første språk, inkludert teiknspråk, sitt eige urfolks språk eller nasjonale minoritetsspråk, og alle skal få høve til å læra seg framande språk.» Det offentlige har plikt til å ta vare på tegnspråk i sykehjem som i alle andre områder i samfunnet.

Kjernen i pasient - og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven er at kommunene har en plikt til å yte nødvendig helse- og omsorgshjelp til sine innbyggere. NDF viser til avsnitt 3.3 «Rett til heldøgns helse- og omsorgstjenester, herunder sykehjemsplass». Begrepet «nødvendig» kan tolkes på mange måter. De fleste kommuner vil si at de gir et nødvendig tilbud til døve og hørselshemmede på sine egne sykehjem. NDF har erfart at det ikke er tilfelle. Døve og hørselshemmede trenger sosialmedisinsk behandling av fagfolk som behersker norsk tegnspråk. Vi ber ikke om særomsorg, men et tegnspråklig tilbud.

Vi ber derfor departementet om et møte der vi drøfter disse punktene:

- Statlig finansiering av sykehjemsplasser for døve slik at døve sikres reell valgfrihet til sykehjem i et tegnspråklig miljø, på tvers av kommunegrenser
- Bygge opp flere tegnspråklige regionalt sykehjem
- Å styrke tilbud om hjemmetjenester på tegnspråk
- Få fram en ordning som gjør at døv/hørselshemmede seniorer får garantert plass på tegnspråklig sykehjem

Med vennlig hilsen
Norges Døveforbund

Bjørn A. Kristiansen
Generalsekretær

Petter Noddeland
Interessepolitisk medarbeider

Toralf Ringsø (sign)
Leder seniorutvalget